

УДК 347.961

Danuk L.

**ADMINISTRATIVE AND LEGAL RELATIONS
IN THE SPHERE OF NOTARY SYSTEM MANAGEMENT:
THEORETICAL LEGAL ASPECT**

Л.В. Данюк

приватний нотаріус

Ужгородського міського нотаріального округу,

кандидат юридичних наук

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ
У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ НОТАРІАТОМ:
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ**

Постановка проблеми. Розвиток інституту нотаріату нерозривно пов'язаний із судовою діяльністю. Завдяки діяльності нотаріусів вирішувались важливі завдання щодо забезпечення стабільності цивільного обороту, зниження навантаження на суддів через зменшення кількості суперечок про нікчемність і заперечність операцій, вирішення правових конфліктів без звернення до суду. Крім того, діяльність нотаріусів була гарантією не лише підвищення рівня правової освіти населення, а й дотримання режиму законності. Так, у процесі вчинення нотаріальних дій особою, що звернулася до нотаріуса, роз'яснювались значення всіх положень операцій і наслідків їх здійснення, і її дії приводилися у відповідність із законодавством [9, с.14].

В Україні основним нормативно-правовим актом з даної проблематики є Закон України «Про нотаріат» від 02.09.1993 № 3425-ХІІ, саме він визначає правовий статус нотаріусів, зміст та організацію нотаріальної діяльності. Інші нормативно-правові акти, такі як профільний закон «Стосовно реформування нотаріату в Україні», лише конкретизують його. Конкретизація включає в себе уточнення правового статусу державних і приватних нотаріусів, стажиста нотаріуса, регламентації змісту державного регулювання нотаріальної діяльності, конкретизацію вимог до нотаріусів, регламентації режиму нотаріальної таємниці, встановлення гарантій нотаріальної діяльності, уточнення порядку роботи кваліфікаційної комісії нотаріату, визначення нотаріального округу,

уточнення правового режиму організації нотаріату. Всі ці напрацювання сприяють поступовому переходу до єдиної системи нотаріату, яка в свою чергу допоможе удосконалити порядок допуску громадян до нотаріальної діяльності, а це допоможе покращити умови доступу громадян до нотаріальних послуг. Проте за час свого тривалого існування нотаріальна система України не знайшла повного вирішення проблем, що включає в себе як практичні, так і теоретичні аспекти функціонування і організації нотаріату в Україні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Низка наукових статей та розробок присвячені проблемам обґрунтування діяльності нотаріусів з боку законодавства України, особливо зосереджуючи увагу на аспектах подальшого вдосконалення чинного законодавства шляхом його реформування. Це формує саме теоретичну складову проблематики, якою займалися такі вітчизняні науковці, зокрема: В.В. Баранкова, В.В. Комаров, Л.С. Сміян, Ю.В. Нікітін, П.Г. Хоменко, І.Г. Бережна, Д.В. Журавльов, В.Г. Шишленко та ін. Проте, у сучасній науці адміністративного права проблема сутності і змісту управління нотаріатом вивчена вкрай недостатньо. Однією з перших наукових робіт, яка певною мірою стосувалась зазначеної проблеми, було дисертаційне дослідження Г.Ю. Гулевської «Організаційно-правові аспекти державного регулювання нотаріальної діяльності в Україні» (2004 р.). Пізніше, у 2007 р., Н.В. Карнарук виконала дисертаційне дослідження, присвячене проблемі державного контролю за нотаріальною діяльністю. К. І. Федорова вивчала проблеми адміністративно-правового регулювання приватної нотаріальної діяльності в Україні (2008 р.).

Мета статті полягає у визначенні сутності і змісту адміністративно-правових відносин у сфері управління нотаріатом, їх місця у нотаріально-правових відносинах, обґрунтуванні напрямків розвитку адміністративно-правового регулювання і на цій підставі формулювання відповідних пропозицій щодо вдосконалення адміністративного законодавства у цій сфері.

Основні результати дослідження. Розкриття змісту адміністративно-правових відносин у сфері управління нотаріатом та визначення їх місця у нотаріально-правових відносинах передбачає поетапне вивчення деяких аспектів. По-перше, визначення змісту нотаріальної діяльності. По-друге, встановлення сутності управління нотаріатом, його структури та співвідношення із організацією нотаріальної діяльності. По-третє, визначення кола адміністративно-правових відносин у сфері управління нотаріатом.

Нотаріальна діяльність це різновид правозастосовчої, юрисдикційної діяльності, що зачіпає найбільш важливі та істотні аспекти здійснення прав громадянами й юридичними особами і тому має здійснюватись у процесуальній формі, що забезпечує єдність і адекватність правового змісту і юридичної форми договору чи іншої юридично значущої дії; виявлення дійсного волевиявлення сторін; баланс публічних та приватних інтересів. Підкреслюється процесуальний характер відносин, що виникають у зв'язку зі здійсненням нотаріальної діяльності між нотаріусами та заінтересованими у вчиненні нотаріальних дій особами з приводу посвідчення юридичних фактів (угод), прийняття заходів щодо охорони спадкового майна, видачі свідоцтв про право на

спадщину й іншого. Ці процесуальні відносини спрямовані на вирішення матеріально-правових питань, віднесених до його компетенції (нотаріальної справи) [6, с.48-49]. З наведеного вище виходить що нотаріальна діяльність спрямована на легітимацію певних фактів, що в свою чергу визначає напрями нотаріальної діяльності – посвідчення певних фактів, охорона спадкового майна, видача певних свідоцтв тощо.

Варто відзначити видання «Нотаріат: перспективи унормування, законодавство, судова практика», підготовлене у 2008 році В.В. Комаровим та В.В. Баранковою, в якому зазначено, що нотаріальна діяльність спрямована на надання офіційної сили, вірогідності юридичним правам, фактам і документам. Правочин, посвідчений у нотаріальному порядку, захищає набувача прав від небажаних, непередбачуваних наслідків, є правомірним, стійким. Автори наголошують, що нотаріальна діяльність дозволяє забезпечити кожну зі сторін правочину правовим захистом вже на стадії оформлення права і договору, в той час як судовий захист може знадобитись пізніше – на стадії спору [4, с.7–8].

Більшість науковців обґрунтовують теоретичну складову нотаріального процесу, проте не всі приходять до висновку, що такий процес передбачає можливість об'єднання декількох проваджень або поділ процесу на певні нотаріальні провадження, які можуть вчинятися паралельно, послідовно та узгоджено. До такого висновку прийшла С.Я. Фурса, яка у своїй праці зазначила, що провадження, у свою чергу, поділяються на етапи, що зумовлюється особливостями вчинення окремих проваджень у часі або наявністю певних умов, а етапи складаються з двох стадій: підготовчої та вчинення нотаріального провадження. Дослідниця запропонувала системну модель нотаріальних правовідносин, які складаються з нотаріальних процесуальних та нотаріально-адміністративних відносин і мають своїх суб'єктів, зміст, об'єкт й характеризуються певними особливостями [13, с.7].

З вищевикладеного матеріалу випливає, що адміністративно-правові відносини є самостійною складовою нотаріальних відносин. Даний вид відносин покликаний забезпечувати діяльність нотаріату та сприяти розвитку і удосконаленню нотаріальної процедури, що у свою чергу, супроводжується забезпеченням гарантій правильного і законного здійснення нотаріальної діяльності уповноваженими особами. Таким чином, можна зробити висновок, що нотаріально-адміністративні відносини – це відносини, які виникають в процесі реалізації повноважень органами, які наділені державою відповідною компетенцією щодо впливу на діяльність нотаріату в цілому.

Узагальнення теоретичних напрацювань дозволяє визначити суть нотаріальної діяльності як таку, що юридично закріплює цивільні права з метою запобігання можливому їх порушенню, забезпечення дотримання режиму законності у державі. Як і суди, нотаріуси здійснюють контрольну функцію щодо дотримання правил у цивільних відносинах. Однак нотаріальний контроль має попередній характер, адже він здійснюється тоді, коли відсутній спір про право, на відміну від судового контролю, який є наступним, що здійснюється вже після виникнення спірних правовідносин.

Проаналізувавши вищевикладене, стає можливим визначення характерних рис нотаріальної діяльності, яка:

а) полягає у наданні офіційної сили, вірогідності юридичним правам, фактам і документам, внаслідок чого посвідчений у нотаріальному порядку правочин захищає набувача прав від непередбачуваних наслідків, є правомірним, стійким;

б) є інститутом позасудового захисту;

в) спрямована на захист прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб;

г) сприяє досягненню завдань правосуддя, запобігаючи виникненню судових спорів.

Правовий режим нотаріальної діяльності визначений нормами не лише цивільного права, а нормами інших галузей права, зокрема – адміністративно-го, завдяки чому діяльність нотаріату набуває організаційного, цілеспрямованого характеру і він може функціонувати не як сукупність розрізнених осіб – державних та приватних нотаріусів, а як певна структура. Цій структурі притаманні організаційні взаємозв'язки як у середині, так і поза її межами.

У наукових дослідженнях з адміністративного права проблема управління нотаріальною діяльністю вивчена вкрай недостатньо. Зокрема, можна відзначити роботу Г.Ю. Гулевської, яка аналізувала організаційно-правові аспекти державного регулювання нотаріальної діяльності [3], К.І. Федорової, яка вивчала проблеми адміністративно-правового регулювання приватної нотаріальної діяльності [12].

Ці роботи є одними з перших у вітчизняній адміністративно-правовій науці досліджень, в яких аналізувались проблеми вдосконалення регулюючого впливу норм адміністративного права на нотаріальну діяльність. Разом з тим, висновки вчених не сприймаються як остаточні.

У контексті розгляду нотаріату як сукупності відносин певних видів, необхідно виділити відносини з управління нотаріатом. Виділення таких відносин визначає необхідність звернення до положень доктрини адміністративного права щодо сутності та правової основи управління, його розмежування із державним регулюванням. Зазначене питання частково було досліджене Г.Ю. Гулевською [2, с.66-81], яка визначає поняття державного регулювання нотаріальної діяльності як впорядковуючий, цілеспрямований вплив держави на суспільні відносини у галузі організації та функціонування нотаріальної діяльності, межі й сутність якого зумовлені публічно-правовою природою нотаріату, і який полягає в організації нотаріальної діяльності та контролю за її здійсненням [2, с.177]. Однак, хоча у новизні роботи і зазначено про те, що уперше здійснено розмежування між державним управлінням і державним регулюванням нотаріальної діяльності [2, с.7], однак у висновках це положення так і не знайшло свого втілення. До того ж, викликає певний сумнів визначення державного регулювання нотаріальної діяльності тільки через її організацію і контроль. А висновок про те, що державне регулювання є ширшою за змістом категорією, ніж державне управління є загальновідомим. Автор зазначає, що у процесі державного регулювання нотаріальною діяльністю, по-перше,

реалізуються завдання, функції та інтереси держави, громадян та суспільства в цілому; по-друге, функції регулювання нотаріальною діяльністю реалізуються відповідними суб'єктами, які формуються державою (відповідні органи управління в галузі юстиції); по-третє, ці суб'єкти діють за дорученням держави і наділені необхідними владними повноваженнями; по-четверте, вони діють у рамках встановлених державою відповідних нормативних правових актів [2, с.81]. Однак практично те ж саме можна зазначити і про державне управління в цілому, незалежно від предмета управлінського впливу.

Варто зазначити, що Г.Ю. Гулевська вказує на наявність двох різних організаційно-правових форм (державної та приватної) здійснення нотаріальної діяльності, що передбачає застосування різних методів та засобів управління, тобто різну міру імперативного впливу на зазначені елементи об'єкта. Щодо державного нотаріату держава завжди здійснюватиме управління безпосередньо, стосовно ж приватного більш вдалим буде застосування державного регулювання, оскільки окрім публічно-правових засад (функціонального значення) правову природу приватного нотаріату характеризує і приватноправове (організаційного значення), що зумовлює опосередкування диспозитивних відносин. Крім того, поняття «регулювання» точно відображає той комплекс адміністративно-правових та інших відносин, які виникають у процесі організації та функціонування приватної форми здійснення нотаріальної діяльності [2, с.77-78]. Проте, і державні нотаріуси, і приватні, також є суб'єктами приватноправових відносин, тож управлінські рішення державних органів щодо регламентації нотаріальної діяльності стосуються як приватних, так і державних нотаріусів.

Нотаріальні дії можуть вчиняти не лише державні і приватні нотаріуси. Управління нотаріатом передбачає наявність також інших суб'єктів нотаріальної діяльності. Статтею 37 Закону України «Про нотаріат» встановлено, що у населених пунктах, де немає нотаріусів, нотаріальні дії вчиняються уповноваженими на це посадовими особами органу місцевого самоврядування. Певні нотаріальні дії (посвідчення заповітів) можуть вчинятись головними лікарями, їх заступниками з медичної частини або черговими лікарями цих лікарень, госпіталів, інших стаціонарних закладів охорони здоров'я, а також начальниками госпіталів, директорами або головними лікарями будинків для осіб похилого віку та інвалідів, капітанами суден, начальниками пошукових експедицій, командирами військових частин, з'єднань, установ, військово-навчальних закладів, начальниками установ виконання покарань, начальниками слідчих ізоляторів. Окремі з перелічених посадових осіб можуть засвідчувати довіреності. Нотаріальні дії можуть бути вчинені консульськими установами [8].

Участь місцевого самоврядування в управлінні нотаріатом дозволяє говорити і про муніципальне управління нотаріатом. Муніципальне управління нотаріатом реалізується у межах внутрішніх кадрових призначень посадових осіб місцевого самоврядування, уповноважених щодо здійснення нотаріальних дій.

Таким чином, питання державного управління нотаріатом стосуються цілеспрямованого впливу безпосередньо на об'єкти управління, використання

методів управління, що передбачають упорядкування діяльності об'єктів. Це можуть бути не лише методи переконання і примусу, які посідають центральне місце серед видів методів державного управління, а й методи, реалізація яких відбувається у формі імперативних приписів: встановлення обов'язковості вчинення певних дій; заборона вчинення певних дій; здійснення реєстраційних дій; проведення контролю і нагляду тощо [1, с.298].

Державне регулювання нотаріату, згідно із положеннями адміністративно-правової доктрини, пов'язане не стільки зі впливом на об'єкти управління, скільки на середовище функціонування нотаріату. Зазначене стосується, наприклад, визначення напрямків реформування нотаріату, встановлення умов та обсягів фінансування нотаріальної діяльності тощо. Згідно з ч.1 ст.2-1 Закону України «Про нотаріат» державне регулювання нотаріальної діяльності полягає у встановленні порядку допуску громадян до здійснення нотаріальної діяльності, порядку зупинення і припинення приватної нотаріальної діяльності, порядку вчинення нотаріальних дій; визначенні органів та осіб, які вчиняють нотаріальні дії та які здійснюють контроль за організацією нотаріату і нотаріальною діяльністю в Україні, перевірки організації нотаріальної діяльності нотаріусів та виконання ними правил нотаріального діловодства; визначенні ставок державного мита, яке справляється державними нотаріусами; встановленні розмірів плати за надання додаткових інформаційно-технічних послуг та порядку її справляння [8].

Отже, законодавець фактично включає до державного регулювання нотаріату і державне управління ним. Так, у межах ст.2-1 зазначеного Закону з позицій адміністративно-правової доктрини під державним управлінням нотаріальною діяльністю розуміємо застосування заходів щодо зупинення і припинення приватної нотаріальної діяльності, здійснення контролю за організацією нотаріальної діяльності, перевірок організації нотаріальної діяльності нотаріусів та виконання ними правил нотаріального діловодства [8].

В управлінні нотаріатом слід виділити і громадське управління. У 1993 р. на конференції державних нотаріусів була створена добровільна громадська організація нотаріусів – Українська нотаріальна палата, яка діє й сьогодні. Українська нотаріальна палата зареєстрована Міністерством юстиції України як добровільне громадське об'єднання нотаріусів. Нині Українська нотаріальна палата об'єднує 4000 державних і приватних нотаріусів, а в усіх областях створені регіональні відділення. Українська нотаріальна палата є колективним членом Співки юристів України [9, с.14]. В окремих регіонах нотаріуси об'єдналися в асоціації, гільдії, які є колективними членами Палати. Українська нотаріальна палата прийнята як спостерігач до світової організації нотаріусів – Міжнародного союзу латинського нотаріату, який об'єднує нотаріати 80 країн [11]. Статутом Української нотаріальної палати визначено такі її основні завдання: підвищення ролі нотаріату в умовах формування в Україні ринкових відносин, престижу професії нотаріуса, створення умов для активної діяльності членів нотаріальної палати на основі єдності їх професійних інтересів; сприяння вдосконаленню діяльності нотаріусів – членів Палати щодо правового обслуговування громадян, підприємств і організацій; надання чле-

нам Палати методичної та інформаційної допомоги; забезпечення захисту законних соціальних інтересів членів палати, реалізації їх прав; сприяння у захисті інтересів громадян та організацій при заподіянні їм шкоди з вини нотаріуса; сприяння розвитку міжнародних зв'язків з метою зміцнення наукових і професійних контактів членів нотаріальної палати, обміну досвідом, співробітництва з міжнародними організаціями нотаріату [10].

Отже, специфіка управління нотаріатом проявляється у існуванні трьох його видів – державного, громадського, муніципального. Державне управління здійснюється Міністерством юстиції України, Головним управлінням юстиції Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, управлінням юстиції в областях, містах Києві та Севастополі (їх посадовими особами), а також іншими державними органами у межах виконання внутрішньоорганізаційної функції кадрового забезпечення. Останнє стосується і муніципального управління нотаріатом. Громадське управління нотаріатом здійснюється Українською нотаріальною палатою як добровільним громадським об'єднанням нотаріусів. Державне управління нотаріатом стосується цілеспрямованого впливу безпосередньо на об'єкти управління, використання методів управління, що передбачають упорядкування діяльності об'єктів. Такими методами постають переконання і примус, у тому числі – зупинення і припинення приватної нотаріальної діяльності. Системний характер має контроль за організацією нотаріальної діяльності, перевірки організації нотаріальної діяльності нотаріусів та виконання ними правил нотаріального діловодства. Державне регулювання нотаріату пов'язане не стільки із впливом на об'єкти управління, скільки на середовище функціонування нотаріату. Саме тому суб'єктами державного регулювання можна визначити не лише органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, громадські організації, а й ті державні органи, до повноважень яких належить формування чинного законодавства, створення умов функціонування нотаріату. Так, до суб'єктів державного регулювання нотаріальної діяльності слід віднести Верховну Раду України, Президента України, Кабінет Міністрів України. Верховна Рада України є єдиним органом законодавчої влади, до повноважень якого, згідно зі статтею 85 Конституції України [5], зокрема, належить прийняття законів, визначення засад внутрішньої політики. Повноваження Президента України визначені статтею 106 Конституції України. Президент України має право зупинити дію актів Кабінету Міністрів України з мотивів невідповідності Конституції з одночасним зверненням до Конституційного Суду України щодо їх конституційності; утворює суди у визначеному законом порядку; підписує закони, прийняті Верховною Радою України; має право вето щодо прийнятих Верховною Радою України законів (крім законів про внесення змін до Конституції України) з наступним поверненням їх на повторний розгляд Верховної Ради України. Президент України на основі та на виконання Конституції і законів України видає укази і розпорядження, які є обов'язковими до виконання на території України. Найширше коло регуляторних повноважень має Кабінет Міністрів України, що випливає зі ст.116 Конституції України, Закону України «Про Кабінет Міністрів України» [5].

Управління нотаріатом визначено як здійснення безпосереднього цілеспрямованого, організуючого та регулюючого впливу з боку уповноважених органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, громадських організацій на діяльність нотаріусів, а також на відносини, які складаються у сфері вчинення нотаріальних дій з метою ефективного досягнення нотаріусами спільних результатів вчинення таких дій.

Адміністративно-правові відносини визначено як урегульовані нормами адміністративного права суспільні відносини, в яких їх сторони (суб'єкти) взаємозв'язані й взаємодіють шляхом здійснення суб'єктивних прав і обов'язків, встановлених і гарантованих відповідними адміністративно-правовими нормами. Виразливою особливістю адміністративно-правових відносин є те, що однією із сторін завжди є носій юридично-владних повноважень щодо інших суб'єктів, якими його наділяють адміністративно-правові норми [1, с.172].

До ознак адміністративно-правових відносин належать: а) формування в особливій сфері суспільного життя – публічному (державному і самоврядному) управлінні, і насамперед у зв'язку із здійсненням органами виконавчої влади своїх владно-розпорядчих функцій; б) можуть виникати за ініціативи будь-якої із сторін, проте згода і бажання іншої сторони не є основною умовою їх виникнення; в) суперечки, що виникають між сторонами адміністративних правовідносин вирішуються, як правило, у позасудовому порядку, тобто шляхом прямого розпорядження правомочного органу. Адміністративно-правові відносини завжди мають публічно-владний характер, оскільки один з їх суб'єктів обов'язково має юридично владні повноваження щодо інших учасників цих відносин [1, с.172-173].

Вище зазначене вказує на те, що до адміністративно-правових відносин у сфері управління нотаріатом належать відносини, які складаються з приводу реалізації організаційно-розпорядчих повноважень суб'єктами таких відносин. До них належать: прийняття приписів, обов'язкових до виконання їх адресатами; організація виконання приписів; здійснення контролю за організацією виконання.

Висновки. Характерними рисами нотаріальної діяльності є: а) надання офіційної сили, вірогідності юридичним правам, фактам і документам, внаслідок чого посвідчений у нотаріальному порядку правочин захищає набувача прав від непередбачуваних наслідків, є правомірним, стійким; б) є інститутом позасудового захисту; в) спрямована на захист прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб; г) сприяє досягненню завдань правосуддя, запобігаючи виникненню судових спорів.

Державне регулювання нотаріату пов'язане, насамперед, із впливом на середовище функціонування нотаріату. Саме тому суб'єктами державного регулювання можна визначити не лише органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, громадські організації, а й ті державні органи, до повноважень яких належить формування чинного законодавства, створення умов функціонування нотаріату: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України.

Контроль організації нотаріальної діяльності визначено як окрему функцію управління нотаріатом. Його предметом може бути дотримання тільки тих правил здійснення нотаріальної діяльності, які пов'язані із упорядкуванням процесу реалізації нотаріусами статусних повноважень: відповідність кваліфікаційним вимогам, дотримання яких дозволяє набути статус нотаріуса, дотримання вимог щодо робочого місця, дотримання правил вчинення нотаріальних дій та документообігу. При цьому правила вчинення нотаріальних дій мають включати і вимоги щодо графіку їх здійснення та відповідних процедур проведення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник у 2-х томах: Т. 2. Загальна частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова) та ін. – К. : Юридична думка, 2007. – 592 с.
2. Гулевська Г.Ю. Організаційно-правові аспекти державного регулювання нотаріальної діяльності в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Гулевська Ганна Юріївна. – Ірпінь, 2004. – 205с.
3. Гулевська Г.Ю. Організаційно-правові аспекти державного регулювання нотаріальної діяльності в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 – теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / Г.Ю. Гулевська. – Ірпінь, 2004. – 19 с.
4. Комаров В.В. Нотаріат: перспективи унормування, законодавство, судова практика / В.В. Комаров, В.В. Баранкова. – Х. : Право, 2008. – 536 с.
5. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141 (зі змінами).
6. Нотаріат в Україні: [підручник] / За ред. В. В. Комарова. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 320 с.
7. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 16.05.2008 № 279-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 25. – Ст. 241.
8. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 № 3425-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 39. – Ст. 383.
9. Сміян Л.С. Нотаріат в Україні: [навч. посібник] / Л. С. Сміян, Ю.В. Нікітін, П.Г. Хоменко; за ред. Ю. В. Нікітіна. – К. : КНТ, 2007. – 680 с.
10. Статут Української нотаріальної палати [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://palata.notariat.org.ua/aboutunp/about/doc/118.html>
11. Українська нотаріальна палата [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://palata.notariat.org.ua/aboutunp/>.
12. Федорова К.І. Адміністративно-правове регулювання приватної нотаріальної діяльності в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / К. І. Федорова. – К., 2008. – 20 с.
13. Фурса С.Я. Теоретичні основи нотаріального процесу в Україні: автореф. дис. ... доктора юрид. наук: спец. 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право / С.Я. Фурса. – К., 2003. – 42 с.
14. An Employer's Guide to Managing Its Notary Workforce [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iaap-centralcanada.org/HigherLogic/System/>

DownloadDocumentFile.ashx?DocumentFileKey=85af9295-c7bf-40d0-8c03-6d4e5858273e.

15. CEPEJ Report on “European judicial systems – Edition 2014 (2012 data): efficiency and quality of justice” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/2014/Rapport_2014_en.pdf

16. *Christoph U., Schmid* «The Dutch and German Notarial Systems Compared» (December 31, 2012). ZERP Working Paper No. 2/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://poseidon01.ssrn.com/delivery.php?ID=218125068102115125122086021094102010103082061020005063086101094127013127113102117078123118100120050104112113074086121025000098020059005039077088117109103122072081111026009024115118089013002066023093115072099020074113003127092064020073098112004023098064&EXT=pdf>.

17. Using NLP and Ontologies for Notary Document Management Systems [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uni-weimar.de/medien/webis/events/tir-08/tir08-papers-final/amato08-nlp-and-ontologies-for-notary-document-management-systems.pdf>.

18. Workplace Rules on Performing Notarial Acts [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.asnnotary.org/?form=employeenotaryissues>.

Данюк Л.В. Адміністративно-правові відносини у сфері управління нотаріатом: теоретико-правовий аспект

У статті проаналізовані особливості державного управління нотаріатом в умовах сучасного українського державотворення. Виокремлюється сутність і зміст адміністративно-правових відносин у сфері управління нотаріатом, їх місце у нотаріально-правових відносинах, обґрунтування напрямків розвитку адміністративно-правового регулювання та вдосконалення адміністративного законодавства у цій сфері.

Ключові слова: адміністративне законодавство, адміністративно-правові відносини, держава, державне регулювання, нотаріальна діяльність, нотаріат, Українська нотаріальна палата, управління нотаріатом.

Данюк Л.В. Административно-правовые отношения в сфере управления нотариатом: теоретико-правовой аспект

В статье анализируются особенности государственного управления нотариатом в условиях современного украинского государства. Выделяется сущность и содержание административно-правовых отношений в сфере управления нотариатом, их места в нотариально-правовых отношениях, обоснования направлений развития административно-правового регулирования и совершенствования административного законодательства в этой сфере.

Ключевые слова: административное законодательство, административно-правовые отношения, государство, государственное регулирование, нотариальная деятельность, нотариат, Украинская нотариальная палата, управление нотариатом.

Danuk L. Administrative and legal relations in the sphere of notary system management: theoretical legal aspect

The subject of the article is notary system management in terms of administrative law. The present article deals with the peculiarities of notary system management. The document opens with the characterization of the term «notary activity». Gives a detailed analysis of

term "notary activity", the author points out administrative and legal relations as independent component of notaries relations. Sums it all up author exposes features notarial activities.

Key words: *administrative law, administrative law relations, notarial activity, notary system, notary system management, state regulation, Ukrainian Chamber of Notaries.*

Стаття надійшла до редакції 14.12.2015.